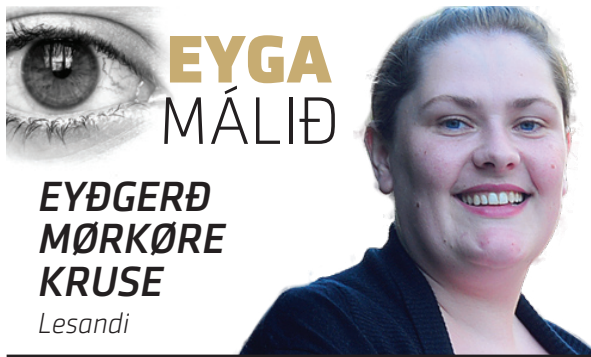

**EYÐGERÐ
MØRKØRE
KRUSE**

Lesandi

Jørðin kallar – verður nøkur kvinna eftir í hesum landi?

Tíðindaflutningurin seinastu tíðina, ja, nærsum seinastu árinu hevur verið dapur at lurta eftir, tá talan er um tíðindi sum viðvíkja kvinnum.

Vit gerast færri og færri kvinnur í burðardýggjum aldri, sum velja at seta búgv her á klettunum. Fáar av okkum velja at koma til Føroyar aftur at búgva eftir loknan lestur og til seinasta kommunuval var kvinnumboðanin í teimum ymisku bý- og bygðaráðunum í Føroyum aftur lægri, enn hon er í londunum, sum vit annars elska at samanbera okkum við.

Hóast miðlarnir hava verið óførir at greiða okkum borgarum frá hesum og hava víst á vandatekin við hesi gongd, so tykist tað sum at sletta vatn á gás hjá teimum sum veruliga burdu lagt nakað í, um nøkur kvinna í burðardýggjum aldri verður eftir í hesum landi í framtíðini. Hvar eru politikararnir? Leggja teir einki í, um nógv færri børn verða fødd í Føroyum um nøkur ár? Leggja teir einki í tann trupulleika, at aldurspyramidan um nøkur ár fer at standa á høvðinum? Leggja teir einki í, um eingin kvinna er eftir í Føroyum at ansa eftir teimum, sum møguliga koma at hava tørv á røkt á gamalsaldri? Hvar eru tey sum eiga at leggja nakað í og reagera upp á hesi vandatekin?

Umframt at kvinnur í burðardýggjum aldri fækkast og nógvar av teimum sum fara uttanlands at nema sær útbúgving ikki koma aftur, hvat so við trupulleikanum, at tað nærsum bara eru menn sum taka avgerðir í hesum landi? Er tað sunt, at tað nærsum bara eru menn, sum koma at taka avgerðir í teimum føroysku kommununum tey komandi fyra árinu?

Politikarar kunnu lóggeva um, at fiskurin skal koma upp á land í Føroyum. Teir kunnu lóggeva um eigaraskaran í alivinnuni, men at fara at gera nakað ítøkiligt við ójavnin í t.d. kvinnumboðanin í tí politisku skipanini, tað ber ikki til. Sagt verður, at kvinnurnar kunnu bara velja at stilla upp. Teimum nýtist ikki altíð at siga nei, tá tær verða spurdar um at úttala seg, t.d. í miðlunum. Tað er eisini rætt, at kvinnur kunnu bjóða seg nógv meira fram á tí politiska pallinum, enn tær hava gjørt. Men hvi velja so fáar at gera tað? Hvat er tað sum ger, at kvinnur, tá tær verða spurdar um at úttala seg í miðlunum, og tá tær verða spurdar um at stilla upp, ofta siga: “spyr onkran annan”, ella “hatta havi eg ikki skil fyrri” o.s.fr. Hevur tað okkurt við okkara mentan at gera? Er tað so, at dreingir kunnu buldra, siga sína hugsan og kanska verða óðir, meðan tað sama ikki er galdandi fyri gentur?

Um politikarar velja, at lata vera við at lóggeva soleiðis, at kvinnur eru umboðaðar í almennum nevndum, kommunum, Løgtingi og Landsstýri, ja, so eru tað onnur tiltøk sum kunnu setast í verk. Tað sær ikki út, sum at vit í Føroyum fáa javnstøðu við at bíða. Tað kemur ikki av sær sjálvum og spurningurin er, um vit kvinnur eiga at verða nógv meira ágangandi og buldra nógv meira fram. Men soleiðis velja nógvar av okkum ikki at kjakast og koma framat, har vit vilja hava ávirkan. Hetta mugu mennirnir eisini taka við og hesin ymiskleiki er eisini tað, sum kann gera okkara samfelag nógv ríkari. Kvinnur og menn hava ikki altíð sama hugsunarhátt og sama hátt at koma fram við loysnum og at loysa trupulleikar uppá. Tað er júst tað sum ger okkum so vælegnað at arbeiða saman landinum at frama. Hetta góða arbeiðslag, vit sum samfelag kunnu fáa, fer til spillis, meðan vit bíða.

KJAK

Viðmerkingar og lesarabrøv til Sosialin skulu sendast til teldupostadressuna:
post@sosialurin.fo

Gevið nú **Kringvarp-** **inum** arbeiðsfrið

Tað er ikki ov seint at bjarga Kringvarpinum. Tí eiga vit sum skjótast at umleggja kringvarpsgjaldið til eina støðuga, óhefta og samhaldsfasta skipan, har allir skattgjaldarar rinda 0,7 prosent av inntøkuni, og Kringvarpið fær frið at vera kringvarp

**AKSEL V.
JOHANNESSEN**

Javnaðarflokkurin

Tað er alneyðugt, at okkara dýramæstasti mentanarberi fær frið at savna seg um tað, sum hann upprunaliga varð ætlaður til: At framleiða og varpa út dygdargott, fjølbroytt kringvarpstilfar; føroyingum og fólkaræðinum at frama.

Stovnurin hevur leingi verið forsømdur, og nú er hann so figgjargliga niðurpíndur, at vit politiskt mugu taka tøk, skal stovnurin verða lív lagað. Tað tænið ongum endamáli at ákæra stýrið, leiðslu og politisku skipanina í hesi stund. Heldur fari eg at líta frameftir, so Kringvarpið ikki sleppur at bløða út, men kemur styrkt úr kreppuni.

tøka, sum fylgir inflatióini, so stovnurin ikki skal brúka alla orkuna til figgjargviðurskifti, men til frama fyri land og fólk.

Umleggja gjaldið

Um vit vilja hava eitt kringvarp, sum hevur styrkina til at røkja sínar public service skyldur, og sum kann virka sum fjórða statsvaldið, mugu vit finna ein støðugari og meira samhaldsfastan figgingarhátt.

Ein hækking av kringvarpsgjaldinum er ikki ein móguleiki, tí tað er longu í hægri lagi hjá húsarhaldum við lágum og miðal inntøkum.

inntøku, tikið inn umvegis skattaskipanina. Á henda hátt fær Kringvarpið áleið 60 milliónir krónur árliga, so stovnurin ikki skal dúvað sítt virksemd upp á lýsingar, eydnuspøl og aðrar óstøðugar inntøkukeldur. Eisini hevði hesin figgingarháttur fylgt inflatióini.

Ein tilík skipan hevði verið meira samhaldsføst, og sostatt ein bati hjá teimum mongu, sum ikki fingur lut í flatskattinum. Ein stakur fólkapensjónistur hevði goldið áleið 450 kr. árliga, eitt húsarhald við inntøku á 300.000 kr. hevði goldið 2.100 kr. árliga, meðan eitt húsarhald við einari inntøku á eina millión kr. hevði rindað 7.000 kr. árliga.

Í ár gevur kringvarpsgjaldið umleið 46 mió. kr., umframt 6 mió. frá lýsingum og 4 mió. frá spølum, ella 56 mió. kr. árliga til allan rakstur.

Við einari tilíkari kipan fær stovnurin 60 mió. kr. í kringvarpsskatti. Við spølum hevði hetta givið 64 mió. kr. í mun til tær 56 mió. kr. í løtuni. So hetta hevði eisini bøtt

miðlarnar. Eisini er tað stak óheppið, at óhefti almenni miðilin er tengdur av lýsingarinntøkum, sum í prinsippinum kunnu ávirka tann kritiska og óhefta journalistikk, sum vit hava so stór-an tørv á.

Um lýsaras ella lýsingarvinnan kortini ynskja at lýsa í Kringvarpinum, kunnu inntøkurnar av hesum fara í ein miðlagrunn, sum allir miðlar, privatir sum almennir, kunnu søkja úr. Eins og Kringvarpið, hava privatir miðlar stóran týðning fyri fólkaræðið, men eisini teir hava verið politiskt forsømdir í mong ár.

Kanska onkur heldur, at Kringvarpið átti at verið figgjað beinleiðis umvegis skattin. Tað hevði móguliga verið skilagott, men tá hevði stovnurin verið bundin av eini jättan á figgjarglógini, sum politikarar kunnu broyta ár um ár. Ein hin fremsta uppgávan hjá Kringvarpinum er at vera vakthundur hjá makthavarunum í samfelagnum, ikki minst politisku skipanini. Tað hevði verið serstakliga óheppið, um vakthundurin á hvørjum ári skuldi vígast og bindast niður at vælviljanum hjá somu politikarum.

Í flestu londum kringokkum verður public service mett sum ein náttúrligur partur av einum fólkaræðisligum samfelag. Meðan málið hjá privatum miðlum fyrst og fremst er at økja um talið á brúkarum, skal ein public service miðil røkja nakrar samfelagsligar skyldur, so sum at stimbra fólkaræðisligari menning og mentanarligum margfeldi. Tí er tað av stórum týðningi, at vit varðveita og hjúkla um okkara einasta almenna kringvarp við public service skyldum – á einum samhaldsføstum og óheftum grundarlag.

Ein hin fremsta uppgávan hjá Kringvarpinum er at vera vakthundur hjá makthavarunum í samfelagnum, ikki minst politisku skipanini. Tað hevði verið serstakliga óheppið, um vakthundurin á hvørjum ári skuldi vígast og bindast niður at vælviljanum hjá somu politikarum

Tað skerst ikki burtur, at kringvarpsgjaldið hevur verið óbroytt seinastu átta árinu. Sama tíðarskeið hevur inflatióin dýrkað raksturinn við einari góðari millión árliga. Tað sigur seg sjálvt, at eingin stovnur ella fyrirøkum kann varðveita somu tænastu, um útreiðslurnar bara hækka, meðan inntøkurnar standa í stað.

Tað, sum Kringvarpinum tørvar nú, er ein støðug inn-

Í løtuni rinda øll húski 3.625 krónur áriga í kringvarpsgjaldi. Bæði fólkapensjónistar, stakir upphaldarar, smábarnafamiljur, láglønt og millióningar. Hetta er ikki bara ein ósolidarisk skipan, hon hevur eisini víst seg at vera trupul at krevja inn.

Tí eiga vit at seta í verk eina skipan, eins og kirkjuskatturin leys av figgjarglógini, har øll rinda 0,7 prosent av síni skattskyldugi

munandi um figgjarstøðuna hjá Kringvarpinum.

Tí eiga vit at umhugsa eina tilíka skipan.

Óheft Kringvarp

Í mun til lýsingar eri eg av teirri fatan, at virksemd hjá Kringvarpinum skal ikki vera bundið av inntøkum frá lýsingum. Fyri tað fyrsta er tað ein óskikkur, at almenna Kringvarpið liggur í beinleiðis kapping við privatu